

POJMOVNIK

ZA POTREBE TEMPUS PROJEKTA BHQFHE

Ciljevi studijskog programa (engl. Study Programme Goals) označavaju širi opis kompetencija koje studenti stječu studiranjem u okviru studijskog programa. (Ref: Tempus BHQFHE)

Cjeloživotno učenje (Lifelong Learning) podrazumijeva povezivanje formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unaprijeđenje kvaliteta življenja. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

Deskriptori nivoa/razina (Level Indicators/Descriptors) označavaju generički opis ishoda učenja određene razine. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Državni (nacionalni) kvalifikacijski okvir (National Qualifications Framework – NQF) je instrument klasificiranja kvalifikacija stečenih u određenoj zemlji, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, sticanje i kvalitetu kvalifikacija. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Državni (nacionalni) kvalifikacijski sistem (National Qualifications System) označava sve postupke i instrumente u određenoj zemlji, koji se odnose na priznavanja učenja i druge mehanizme povezivanja obrazovanja s tržištem rada i civilnog društva. To uključuje razvoj i provedbu institucionalnih postupaka i procesa koji se odnose na osiguravanje kvalitete, ocjenu stečenih ishoda učenja i dodjelu kvalifikacija. Može uključivati više podsistema i nacionalni/državni kvalifikacijski okvir. (Ref: EQF Recommendation, prevedeno za BHQFHE projekt)

Evropski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (European Qualifications Framework for Lifelong Learning – EKO ili EQF) je instrument uspostavljanja nivoa/razina kvalifikacija organiziran tako da djeluje kao sredstvo prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih kvalifikacijskih okvira. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Formalno obrazovanje (Formal Education) je učenje usmjereno od strane nastavnika ili instruktora koje se stiče u obrazovnim ustanovama, a prema nastavnim planovima i programima odobrenim od nadležnih obrazovnih vlasti, koja završava odgovarajućom javnom ispravom. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)h programa. (Ref: Tempus BHQFHE)

Informalno učenje (Informal Learning) je učenje i sticanje znanja i vještina kroz svakodnevne aktivnosti. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

Ishodi učenja (Learning outcomes) opisuju šta učenik/student/ osoba koja uči zna, razumije i može da obavlja na osnovu završenog procesa učenja, definisanih kroz znanje, vještine i kompetencije. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Inkluzivno obrazovanje (Inclusive Education) podrazumijeva pravo na jednake mogućnosti tokom obrazovanja za sve osobe, posebno pravo djece sa teškoćama u razvoju i nadarene djece na maksimalni razvoj njihovog potencijala kroz podršku koja uključuju fleksibilan program, adekvatno pripremljene učitelje, stručnu podršku i dobrodošlicu koja ima za cilj razvijanje tolerancije, prihvatanje različitosti i kasniju socijalnu inkluziju. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

ISCED (International Standard Classification of Education) je međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja. Ona se upotrebljava za klasifikaciju programa obrazovanja, a ne kvalifikacija. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (Key Competences for LLL) označavaju kompetencije koje su važne svim građanima kako bi mogli odgovoriti na izazove u sve složenijem suvremenom okruženju. Evropska Unija predlaže skup od osam važnih grupa ključnih kompetencija. (Ref: Cedefop, prevedeno za BHQFHE projekt)

Kompetencije (Competence) označavaju sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kao i u privatnom i profesionalnom razvoju. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira kompetencije su opisane kao odgovornost i samostalnost. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Kreditni bod (Credit point) je mjerna jedinica za iskazivanje opsega stečenih kompetencija, a određuje se prosječnim ukupno utrošenim vremenom uspješnih studenata/učenika/osoba koje je potrebno za stjecanje tih kompetencija. Primjer, ECTS-bod (European Credit Transfer and Accumulation System) u visokom obrazovanju. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini (Qualifications Framework in Bosnia and Herzegovina – KOBiH ili QFBiH) je instrument klasificiranja kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, sticanje i kvalitetu kvalifikacija. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Kvalifikacijski okvir Evropskog prostora visokog obrazovanja (Qualifications Framework for the European Higher Education Area – QF-EHEA) je dokument koji je usvojila Konferencija evropskih ministara obrazovanja u Bergenu 2005. godine, koji definira generičke deskriptore za svaki od tri ciklusa visokog obrazovanja, i koji se primjenjuje u svim državama potpisnicama bolonjskog procesa. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Kvalifikacija (Qualification) označava formalni naziv za rezultat procesa procjene i validacije koji je dobijen onda kada kompetentno tijelo odredi da je pojedinac ostvario ishode učenja prema predviđenim standardima. (Ref: Osnove KO u BiH; Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Modul studijskog programa (engl. Module of the Study Programme) označava cjeloviti skup povezanih ishoda učenja kao dio jednog ili više studijskih programa s unaprijed određenim i usklađenim volumenom ishoda učenja. (Ref: Tempus BHQFHE)

Neformalno obrazovanje (Nonformal Education/Learning) je organizovan proces učenja i obrazovanja usmjeren ka usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i kompetencija prema posebnim programima koje izvode organizatori obrazovanja i obuke (redovne škole, centri za obuku, kompanije, agencije i slično). (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

Nivo/razina kvalifikacije (Reference Level of Qualification) označava složenost stečenih kompetencija, a opisuje se skupom deskriptora. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Osiguravanje kvalitete (Quality Assurance) označava sustav i postupke koji se primjenjuju s ciljem očuvanja dogovorenih standarda proizvoda i usluga, te njihovog stalnog unaprjeđenja. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Predmet/kolegij studijskog programa (engl. Course of the Study Programme) označava cjeloviti skup povezanih ishoda učenja kao dio jednog ili više studijskih programa. (Ref: Tempus BHQFHE)

Radno opterećenje (Workload) označava procijenjeno vrijeme zasve aktivnosti učenja koje su neophodne za postizanje određenih ishoda učenja. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Sektor (Sector) označava grupiranje profesionalnih aktivnosti na temelju glavne funkcije, proizvoda, usluge ili tehnologije. (Ref: EQF Recommendation, prevedeno za BHQFHE projekt)

Standard kvalifikacije (Qualification Standard) je standard koji određuje uslove za sticanje javne isprave o određenoj kvalifikaciji. Uključuje sve podatke koji su potrebni za određivanje nivoa, kreditnih bodova i profila kvalifikacije te podatke koji su potrebni za osiguravanje kvalitete standarda kvalifikacije. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Standard zanimanja (Occupational Standard) je popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Studijski program (engl. Study Programme) označava cjeloviti niz planiranih postupaka s ciljem stjecanja kvalifikacije u visokom obrazovanju, a u što su uključeni: ciljevi, predviđeni ishodi učenja, sadržaj i metode rada, oblici učenja, kriteriji i postupci vrednovanja ishoda učenja, uvjeti za dodjelu kvalifikacije te osiguravanje kvalitete. (Ref: Tempus BHQFHE)

Vještine (Skills) predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa „znati kako“ da se izvrši određeni zadatak i kako bi se rješio problem. Vještine mogu biti kognitivne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i saradnje, emocionalna inteligencija i druge). (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

Vrednovanje neformalnog i informalnog učenja (Validation of Non-formal and Informal Learning) označava niz postupaka s ciljem ocjenjivanja stečenih kompetencija neformalnim ili informalnim učenjem, uključujući izdavanje potvrde nadležne ustanove, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim kriterijima i standardima. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft)

Znanje (Knowledge) je skup činjenica, principa, teorija i praksi koje se odnose na područje rada ili izučavanja nastalo kao rezultat usvajanja informacija kroz proces učenja. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje znanje se opisuje kao teoretsko i/ili činjenično. (Ref: Akcioni Plan za izradu i provedbu KO u BiH 2014-2020-draft; Osnove KO u BiH)

Tempus